

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อปริมาณสารตะกั่วในเลือดกรณีศึกษา: โรงงานผลิตอะไหล่รถยนต์ จังหวัดสมุทรปราการ” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปริมาณสารตะกั่วในเลือดโดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของประชากร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ พนักงานระดับปฏิบัติการของบริษัทผลิตอะไหล่รถยนต์ ที่มีนำสารตะกั่วเป็นวัตถุอันตรายหลักในกระบวนการผลิต จังหวัดสมุทรปราการ โดยเป็นพนักงานประจำ จำนวน 170 คน โดยใช้เครื่องมือสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบสอบถามจำนวน 170 ชุด ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่เรียบเรียงแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิในภาควิชาและภาคปฏิบัติ ตรวจสอบความตรง (Content Validity) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน จำนวน 40 คน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.386 หลังจากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติ (t- test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance: ANOVA) และทำการทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficients: r) ซึ่งกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 ข้อมูลลักษณะประชากรด้านปัจจัยส่วนบุคคล

พนักงานฝ่ายผลิตอะไหล่รถยนต์แห่งหนึ่ง จังหวัดสมุทรปราการ ที่ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.9 กลุ่มอายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.6 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 61.8 ระดับการศึกษาคือประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 43.5 กลุ่มอายุงาน 1 – 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.6

5.1.2 ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษตะกั่ว

พนักงานฝ่ายผลิตอะไหล่รถยนต์แห่งหนึ่ง จังหวัดสมุทรปราการ ที่ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับโรคพิษตะกั่ว อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 58.8 และคะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับโรคพิษตะกั่ว คะแนนเท่ากับ 15.19 อยู่ในระดับปานกลาง

5.1.3 การจัดการด้านความปลอดภัยในสถานประกอบการ

1) การจัดการด้านความปลอดภัยในสถานประกอบการ

พบว่าพนักงานฝ่ายผลิตอะไหล่รถยนต์แห่งหนึ่ง จังหวัดสมุทรปราการ ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ระบุว่าสถานประกอบการมีการจัดการการกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัย

ร้อยละ 96.5 รับรู้ว่าสถานประกอบการมีการจัดการเรื่องระเบียบการปฏิบัติการด้านความปลอดภัย ร้อยละ 97.1 รับรู้ว่าสถานประกอบการมีการจัดการด้านการจัดสถานที่ในการรับประทานอาหารและน้ำดื่มแยกออกจากบริเวณที่ทำงาน ร้อยละ 90.6 รับรู้ว่าสถานประกอบการมีการจัดอ่างล้างมือ ร้อยละ 91.8 รับรู้ว่าสถานประกอบการมีการจัดการจัดหาเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย (จป.) ร้อยละ 81.2 รับรู้ว่าสถานประกอบการมีการจัดแนวทางในการคัดเลือกและจัดหาคนทำงานให้เหมาะสมกับงาน ร้อยละ 83.5 รับรู้ว่าสถานประกอบการมีการจัดการสับเปลี่ยนตำแหน่งงานหรือหมุนหน้าที่ความรับผิดชอบหรือหน้าที่การทำงาน ร้อยละ 76.5 รับรู้ว่าสถานประกอบการมีการจัดการทำงานตามความถนัดของพนักงาน ร้อยละ 77.1 รับรู้ว่าสถานประกอบการมีการจัดหาหน้ากากกรองสารตะกั่ว (สารเคมี) ร้อยละ 81.8 รับรู้ว่าสถานประกอบการมีการจัดหาถุงมือที่สามารถป้องกันสารตะกั่ว ร้อยละ 85.3 รับรู้ว่าสถานประกอบการมีการจัดหาอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลตามข้อ 9 และ ข้อ 10 ร้อยละ 74.7 รับรู้ว่าสถานประกอบการมีการออกกฎระเบียบการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล (ผ้าปิดจมูก/ถุงมือ) ร้อยละ 88.8 รับรู้ว่าสถานประกอบการมีการจัดหาหน้ากากและชุดป้องกันการเปื้อน ร้อยละ 82.4 รับรู้ว่าสถานประกอบการมีการจัดการอบรม/แนะนำการทำงานเมื่อเข้าปฏิบัติงานใหม่ ทุกครั้ง ร้อยละ 91.8 รับรู้ว่าสถานประกอบการมีการจัดการอบรมด้านความปลอดภัย หัวข้ออันตรายของสารตะกั่วให้กับพนักงาน ร้อยละ 87.1 รับรู้ว่าสถานประกอบการมีการจัดการอบรมให้ความรู้ใหม่ ๆ ให้กับพนักงาน ร้อยละ 79.4 รับรู้ว่าสถานประกอบการมีการจัดสื่อ เอกสาร แผ่นพับ เกี่ยวกับโรคพิษตะกั่วให้กับพนักงาน ร้อยละ 45.9 รับรู้ว่าสถานประกอบการมีการจัดการด้านประกันสังคม ร้อยละ 92.9 รับรู้ว่าสถานประกอบการมีการจัดโครงการตรวจสุขภาพประจำปี ร้อยละ 95.3 รับรู้ว่าสถานประกอบการมีการจัดการชุดฟอร์มการทำงาน ร้อยละ 94.1

2) การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

พบว่าพนักงานฝ่ายผลิตอะไหล่รถยนต์แห่งหนึ่ง จ.สมุทรปราการ ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ใช้ผ้าปิดจมูกขณะปฏิบัติงานทุกครั้ง ร้อยละ 44.1 และเปลี่ยนผ้าปิดจมูกใหม่ทุกวันขณะมีการปฏิบัติงานทุกครั้ง ร้อยละ 58.8 ใช้ถุงมือที่ป้องกันสารตะกั่วขณะปฏิบัติงานปฏิบัติตามทุกครั้ง ร้อยละ 53.5 และเปลี่ยนถุงมือใหม่ทุกวันขณะมีการปฏิบัติงานปฏิบัติตามทุกครั้ง ร้อยละ 53.5 ใช้หน้ากากกรองสารตะกั่วขณะปฏิบัติงานปฏิบัติตามทุกครั้ง ร้อยละ 50.0 หลังเลิกงานเปลี่ยนชุดปฏิบัติงานปฏิบัติตามทุกครั้ง ร้อยละ 52.4 และสวมชุดป้องกันการปนเปื้อนขณะปฏิบัติงานปฏิบัติตามทุกครั้ง ร้อยละ 50.0

3) การประชาสัมพันธ์ด้านความปลอดภัย

พบว่าพนักงานฝ่ายผลิตอะไหล่รถยนต์แห่งหนึ่ง จังหวัดสมุทรปราการ ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ รับรู้การประชาสัมพันธ์ด้านความปลอดภัย มีความถี่ในการรับข่าวสารด้านอันตรายของสารตะกั่วไม่แน่นอน ร้อยละ 50 และเดือนละครั้ง ร้อยละ 17.6 เคยรับรู้โรคพิษตะกั่ว ร้อยละ 74.7 ตรวจสุขภาพประจำปีทั่ว ๆ ไป ปีละครั้ง ร้อยละ 93.5 และไม่เคยตรวจ ร้อยละ 3.5

การเจาะเลือดหาสารตะกั่วปีละ 1 ครั้งร้อยละ 90 และไม่เคยตรวจร้อยละ 6.5 ปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์และบุคลากรทางสาธารณสุข ปฏิบัติตามทุกครั้งร้อยละ 62.4 และปฏิบัติตามบางครั้งร้อยละ 33.5 พอใจกับการได้รับตรวจสุขภาพ พอใจมากร้อยละ 62.4 และเฉย ๆ ร้อยละ 31.8 รับทราบผลการตรวจสุขภาพ ได้ทราบทุกครั้งร้อยละ 90.0 และได้รับทราบบางครั้งร้อยละ 5.9

5.2 อภิปรายผล

1) เปรียบเทียบปัจจัยด้านบุคคลได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อายุการทำงาน ที่แตกต่างกันของพนักงานฝ่ายผลิตอะไหล่รถยนต์แห่งหนึ่ง จ.สมุทรปราการ กับปริมาณสารตะกั่วในเลือด สมมติฐานที่ 1 พนักงานที่มีอายุ เพศ การศึกษา อายุการทำงาน ที่แตกต่างกันมีปริมาณสารตะกั่วในเลือดแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มตัวแปร อภิปรายผลดังนี้

เพศ : พบว่าเพศชายมีค่ามีค่าปริมาณสารตะกั่วในเลือดมากกว่าเพศหญิงเมื่อทดสอบความแตกต่างพบว่าเพศชายและเพศหญิงมีปริมาณสารตะกั่วในเลือดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($T=2.706$, $P\text{-value} = 0.008$) อาจเกิดจากเพศชายละเอียดในเรื่องของความสะอาด และการปฏิบัติตนให้ถูกสุขลักษณะ ไม่ล้างมือทุกครั้งหลังปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับมณฑลฑาพิทย โรจนานิจ และคณะ (2520) ได้ทำการศึกษาระดับตะกั่วในคน “ปกติ” กลุ่มหนึ่งในกรุงเทพมหานคร เพื่อต้องการหาค่าปกติของระดับตะกั่วในเลือดและปัสสาวะ โดยทำการตรวจตัวอย่างเลือด 480 ตัวอย่าง ตัวอย่างปัสสาวะ 479 ตัวอย่าง ของคนปกติกลุ่มหนึ่ง เพื่อหาปริมาณตะกั่ว โดยวิธี atomic absorption spectrophotometer ข้อมูลที่ได้จำแนกเป็นกลุ่มโดยใช้เพศและอายุในการแบ่ง พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของค่าเฉลี่ยระดับตะกั่วในเลือดของประชากรระหว่างเพศ ($p < 0.0005$)

อายุ : พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุแตกต่างกันมีปริมาณสารตะกั่วในเลือดไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับ Lormphongs, Miyashita and Morioka (2004 : 440-445) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสัมผัสสารตะกั่วกับระดับตะกั่วในเลือดของคนงานในสถานประกอบการเกี่ยวกับแบตเตอรี่ในจังหวัดชลบุรี ประเทศไทย ในเงื่อนไขด้านพฤติกรรมความปลอดภัย โดยระดับตะกั่วในเลือดของคนงานจากการสำรวจสภาพการปฏิบัติงานพบว่าคนงานมีการสัมผัสสารตะกั่วโดยตรงในแผนกต่าง ๆ อาทิ การขึ้นรูป การแผ่นตะกั่ว การจัดรูปร่าง การประกอบส่วนต่าง ๆ ของแบตเตอรี่ โดยพบว่ากลุ่มอายุที่แตกต่างกันไม่มีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับตะกั่วในเลือด อายุการทำงานระหว่าง 20 - 29 ปี มีระดับตะกั่วในเลือดเฉลี่ย 21.5 ไมโครกรัมต่อเดซิลิตร ซึ่งสูงกว่าอายุการทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 19 ปี พบว่าไม่แตกต่างทางสถิติ และระดับตะกั่วในอากาศไม่มีความสัมพันธ์กับระดับตะกั่วในเลือด

สถานภาพสมรส : กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสที่แตกต่างกับมีปริมาณสารตะกั่วในเลือดไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับ เรวดี เพ็ญไพบุลย์เสถียร (2548 : 54 - 56) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณสารตะกั่วในเลือด ของผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการเสี่ยงต่อโรคพิษตะกั่ว พบว่าผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการเสี่ยง ที่มีความแตกต่างในเรื่อง อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน สถานภาพสมรส ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษตะกั่ว การจัดการความปลอดภัยในการทำงานและการปฏิบัติด้านความปลอดภัย มีปริมาณสารตะกั่วในเลือดไม่แตกต่างกัน และระดับการจัดการความปลอดภัยในการทำงานมีความสัมพันธ์กับระดับสารตะกั่วในเลือด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระดับการศึกษา : กลุ่มตัวอย่างระดับการศึกษาที่แตกต่างกับมีปริมาณสารตะกั่วในเลือดไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับ เรวดี เพ็ญไพบุลย์เสถียร (2548 : 54 - 56) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณสารตะกั่วในเลือด ของผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการเสี่ยงต่อโรคพิษตะกั่ว พบว่าผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการเสี่ยง ที่มีความแตกต่างในเรื่อง ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงานไม่มีความสัมพันธ์กับสารตะกั่วในเลือด

อายุงาน : พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุงานแตกต่างกันมีปริมาณสารตะกั่วในเลือดไม่แตกต่างกันขัดแย้งกับ พูลศิริ กิจวรรณ และศรีธญา คงทอง (2542 : 125 - 136) ได้ศึกษาเปรียบเทียบระดับตะกั่วในเลือดของคณงานในสถานประกอบการเคาะฟันสีรถยนต์ในจังหวัด ในเขตของศูนย์อนามัยสิ่งแวดล้อมเขต 11 กับผู้ที่ไม่มีการใช้ตะกั่วในกระบวนการผลิต เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับตะกั่วในเลือดของคณงานระหว่างคณงานที่ฟันสีในห้องฟันสีและนอกห้องฟันสีหรือที่โล่ง พบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.413$) และเมื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ อายุ ระยะเวลาการทำงาน พฤติกรรมการสูบบุหรี่ การดื่มสุรา และการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลกับระดับตะกั่วในเลือดของคณงานที่ทำงานในสถานประกอบการการเคาะฟันสีรถยนต์ พบว่าระยะเวลาการทำงานเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับระดับตะกั่วในเลือดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.002$)

2) ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับโรคพิษตะกั่วกับปริมาณสารตะกั่วในเลือดของพนักงานฝ่ายผลิตอะไหล่รถยนต์แห่งหนึ่ง จังหวัดสมุทรปราการ

สมมติฐานที่ 2 พนักงานที่มีความรู้เกี่ยวกับการเฝ้าระวัง ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษตะกั่วที่แตกต่างกันมีปริมาณสารตะกั่วในเลือดแตกต่างกัน

พบว่าผลรวมระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.1941 จากการศึกษจากแบบสอบถามนำมาหาความสัมพันธ์พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ต่ำกลับมีปริมาณสารตะกั่วในเลือดสูง แต่ภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับ เรวดี เพ็ญไพบุลย์เสถียร (2548 : 54 - 56) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณสารตะกั่วในเลือด ของผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการเสี่ยงต่อโรคพิษตะกั่ว พบว่าผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการเสี่ยง ที่มีความแตกต่างในเรื่อง อายุ ระดับ

การศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน ความรู้เกี่ยวกับโรคพิษตะกั่ว การจัดการความปลอดภัยในการทำงานและการปฏิบัติด้านความปลอดภัย มีปริมาณสารตะกั่วในเลือดไม่แตกต่างกัน และระดับการจัดการความปลอดภัยในการทำงานมีความสัมพันธ์กับระดับสารตะกั่วในเลือด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงานไม่มีความสัมพันธ์กับสารตะกั่วในเลือด

3) ศึกษาความสัมพันธ์ ปริมาณสารตะกั่วในเลือดของพนักงานฝ่ายผลิตอะไหล่รถยนต์แห่งหนึ่ง จังหวัดสมุทรปราการ กับพฤติกรรมด้านความปลอดภัยในสถานประกอบการ

สมมติฐานที่ 3 พนักงานที่มีพฤติกรรมด้านความปลอดภัยในสถานประกอบการ ที่แตกต่างกันมีปริมาณสารตะกั่วในเลือดแตกต่างกัน

ผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวแปรการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล กับปริมาณสารตะกั่วในเลือดไม่แตกต่างกัน

1. พฤติกรรมการใช้ผ้าปิดจมูกขณะปฏิบัติงาน : จากการทดสอบพบว่าปริมาณสารตะกั่วในเลือดไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าพนักงานที่มีพฤติกรรมการใช้ผ้าปิดจมูกขณะปฏิบัติงานทุกครั้งมีปริมาณสารตะกั่วในเลือดน้อยที่สุด

2. พฤติกรรมการใช้ถุงมือขณะปฏิบัติงาน : จากการทดสอบพบว่าปริมาณสารตะกั่วในเลือดไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าพนักงานที่มีพฤติกรรมการใช้ถุงมือขณะปฏิบัติงานทุกครั้งมีปริมาณสารตะกั่วในเลือดน้อยที่สุด

3. พฤติกรรมการใช้หน้ากากกรองสารตะกั่วปฏิบัติงาน : จากการทดสอบพบว่าปริมาณสารตะกั่วในเลือดไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าพนักงานที่มีพฤติกรรมการหน้ากากขณะปฏิบัติงานทุกครั้งมีปริมาณสารตะกั่วในเลือดน้อยที่สุด

4. พฤติกรรมการเปลี่ยนชุดปฏิบัติงานหลังเลิกงาน : จากการทดสอบพบว่าปริมาณสารตะกั่วในเลือดไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าพนักงานที่มีพฤติกรรมการเปลี่ยนชุดปฏิบัติงานหลังเลิกงานทุกครั้งมีปริมาณสารตะกั่วในเลือดน้อยที่สุด

5. พฤติกรรมการสวมชุดป้องกันการปนเปื้อนขณะปฏิบัติงาน : จากการทดสอบพบว่าปริมาณสารตะกั่วในเลือดไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าพนักงานที่มี พฤติกรรมการสวมชุดป้องกันการปนเปื้อนทุกครั้งมีปริมาณสารตะกั่วในเลือดมากที่สุดซึ่งอาจเป็นผลมาจากการไม่สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายครบทุกอย่างหรือมีการรับประทานอาหารระหว่างปฏิบัติงานจึงเป็นช่องทางที่สารตะกั่วจะสามารถเข้าสู่ร่างกายได้ง่าย ทำให้ผลการทดสอบความแตกต่าง ซึ่งสอดคล้องกับ พูลศิริ กิจวรรณ และศรีธญา คงทอง (2542 : 125 - 136) ได้ศึกษาเปรียบเทียบระดับตะกั่วในเลือดของคณงานในสถานประกอบการเคาะพ่นสีรถยนต์ในจังหวัด ในเขตของศูนย์อนามัยสิ่งแวดล้อมเขต 11 กับผู้ที่ทำงานไม่มีการใช้ตะกั่วในกระบวนการผลิต เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับตะกั่วในเลือดของคณงานระหว่างคณงานที่พ่นสีในห้องพ่นสีและนอกห้องพ่นสี

หรือที่โล่ง พบว่าการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลกับระดับตะกั่วในเลือดของคณงานที่ทำงานในสถานประกอบการการเคหะพ่นสีรถยนต์ ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.413$)

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัยในครั้งนี้

1) ควรจัดกิจกรรม โดยเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจ ในการอบรมพนักงานใหม่ และการทบทวนความรู้ของพนักงานเก่า ในหัวข้อ พิษวิทยาของตะกั่ว ทางเข้าสู่ร่างกายของสารตะกั่ว อันตรายต่อการได้รับสารตะกั่วเข้าสู่ร่างกาย และการป้องกันตะกั่วเข้าสู่ร่างกาย เมื่ออบรมแล้วควรมีการวัดผลความรู้เกี่ยวกับโรคพิษสารตะกั่ว กับพนักงานทุกครั้งทั้งก่อนและหลังการเข้าฝึกอบรม

2) ควรมีนโยบาย และแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนในการรับพนักงานให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ การจัดการด้านความปลอดภัยในสถานประกอบการ เพื่อเป็นแนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน

3) การจัดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล การตรวจสุขภาพประจำปี การตรวจสภาพแวดล้อมในการทำงาน และการประชาสัมพันธ์ เพื่อเป็นการป้องกันและเฝ้าระวังการเกิดโรคพิษสารตะกั่วในสถานประกอบการ

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีนำผลการตรวจวัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน ระดับปริมาณสารตะกั่วในบรรยากาศมาศึกษาในการทำวิจัยครั้งต่อไป